
Nr. 118 - Persillekræmmeren - 2018

Baron Erich Kragh I - officeren fra Stensballe i St. Nordiske krig

I gravkrypten under koret i Vær kirke står der i det ene hjørne en stor egetrækiste med de jordiske rester af Baron Erich Kragh. På kistepladen på kistelåget står bl.a., at han var født 18. juli 1693 på Stensballegaard, som søn af Statholder i Norge, Kgl. Raadgiver, Baron Friderich Kragh til Stensballegaard og Friherreinde Charlotte Amalia Griffenfeld, og han døde i hans Alders 23. Aar 7 Maaneder 1 Dag, som Kong Frederik den Fjerdes Bestaller (embedsmand) og Kaptajn ved Infanteriet ”på marchen fra Pommern udi Nymønster” 7. februar 1716.

Hvem var denne unge mand, og hvad var hans skæbne?

Baron Erich Kraghs kiste og kisteplade i Vær kirke

Som Baron Friderich Kraghs og Charlotte Amalias første drengébarn, og det første barn, der blev født på Stensballegaards nyopførte hovedbygning, fik han navnet Erich efter sin farfar gehejmeråd Erich Kragh. Greve og storkansler Peder Griffenfeld var hans morfar. Det normale var, at ældste søn arvede godset, medens de yngre sønner ofte var henvist til en militær uddannelse. Erich Kragh var altså et adeligt barn født til at arve Stensballegaard, Væhrholm og Endelave, men sådan gik det ikke, selvom hans 2 år yngre bror, Børge Kragh var sindssyg og uegnet til at overtage Stensballegaard.

Da han bliver født, er hans far 37 år og hans moder 19 år. Ved fødslen får han titlen baron, som er det franske ord for friherre, og alle en barons sønner får denne titel. 10 år gl. mister han sin mor, der dør i barselseng, og 2 år efter får han en stedmoder – Edele, da hans far gifter sig 3. gang. Og ham ser han formentlig ikke meget til, idet Friderich Kragh i årene 1695-1713 er travlt beskæftiget som stiftsbefalingsmand over Viborg stift og amtmand over Hald (Viborg) amt. I 1697 er Erich 4 år gl. og hans far gesandt i Stockholm. Erich Kragh vil ikke være på Stensballegaard, men ud i verden og slås, og vil som sin far og farbrødre tjene den danske konge – Frederik d. 4.. Han kommer ind til militæret som kadet – officerselev i livkompagniet (uddannelseskompagniet) ved Garden til fods – Livgarden.

Navnlig i krigstid ville det give store muligheder for hæder og hurtig karriere for en ung adelsmand eller en heltedød. Det var dengang normalt, at adels sønner som store drenge blev optaget som kadetter ved et regiment, hvor de fik alm. skoleundervisning og militær praktik med henblik på en karriere som officer.

Måske har han været inspireret af sin fars familie. Hans farbror Palle Kragh (1657-1723) fik en lang og flot karriere som officer og endte om general. I 1700 bliver en lillebror (død 1702) til Erich opkaldt efter Palle Kragh, der da var oberst og ejer af godset Katholm på Djursland og udmærkede sig ved flere kamphandlinger. Også 2 andre farbrødre, Børge og Jørgen, var officerer i hæren og får 2 af Erichs yngre brødre opkaldt efter sig. En onkel var general Frederik Gersdorff

(1651-1723). Så der var stærke relationer mellem familien på Stensballegaard og nogle af datidens betydelige danske officerer.

Formentlig er Erich Kragh sendt til Garden som kadet kort efter at stedmoderen flytter ind på Stensballegaard.

I de år var Danmark-Norge involveret i Store Nordiske Krig (1700-1720), hvor Polen-Sachsen, Rusland og Danmark-Norge havde rottet sig sammen mod Sverige, for at knuse svenskernes stormagtsdrømme omkring Østersøen. Det var den krig, der bl.a. gjorde Tordenskjold til søhelt og berømt, og hvor Frederik d.4. håbede at få Skånelandene tilbage til Danmark. Militæret var den enevældige stats helt centrale område og afgørende for dens evne til at agere internationalt.

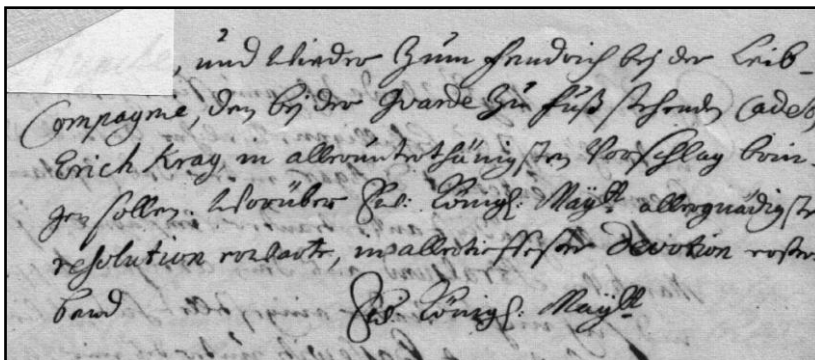
Gennem de mange arkivalier og litteraturen, der er om denne krig, kan vi følge Erich Kraghs færd under St. Nordiske krig næsten 100 procent.

I efteråret 1709 og den kommende vinter krydser den danske hær med bl.a. Garden til fods Øresund og trænger op gennem Skåne. 10. marts 1710 står slaget ved Helsingborg, hvor svenskerne vinder en afgørende sejr, men Garden udmærker sig ved tapperhed og dødsforagt og dækker danskernes tilbagetog. Danskerne mister 5.000 mand, og 2.700 bliver taget til fange ud af en styrke på 14.000. Desuden går hele det danske feltartilleri tabt.

Kadet Erich Kragh er på det tidspunkt 16 år, og efter al sandsynlighed med ved det voldsomme slag. Kadetterne har nok ikke deltaget direkte i krigshandlingerne, men har været med som en slags "lærlinge". Dog er der kadetter blandt de danske tilfangetagne, men Erich er ikke på listen over sårede og fangne. Efter slaget ved Helsingborg forlægges Garden til København.

Hele 1711 var København og omegn ramt af den meget smitsomme byldepest, hvor København alene mistede en tredjedel af sin befolkning, og da nu Sjælland var "forsvaret af pesten", kunne de landmilitære operationer overføres til Nordtyskland, og Garden kommer i kvarter i Flensborg. I august samles de danske hærenheder ved byen Grande (23 km øst for Hamborg), for senere via Wismar og Rostock at marchere mod Stralsund, der belejres 10. okt.. De militære operationer i efteråret/vinteren 1711/12 fører ikke til nogen afklaring, og belejringen opgives. Hæren går i vinterkvarter med Garden i Flensborg.

9. februar 1712 bliver Erich Kragh 18 år gl. udnævnt til fenrik (laveste officersgrad) og overført til Marineregimentet.

Del af indstillingen til Kongen om Erich Kraghs udnævnelse dat. 17. jan. 1712

Marineregimentet var en dansk-norsk kampenhed, oprettet i 1672 med garnison i Glückstadt (ved floden Elben i Holsten). Det var elitesoldater - ofte vovehalse, der indsættes fra søsiden, og hvis primære formål var at bane vejen for de øvrige tropper, ved via kamp at tage land og opbygge brohoveder, ikke at forveksle med marinesoldater eller orlogsgaster.

Mandskabet var primært meget unge mennesker, hvervede soldater og ofte rekrutteret blandt folk, der havde svært ved at tilpasse sig andre militære enheder, og i nogle tilfælde var der ligefrem tale om straf, når man blev overført til Marineregimentet. Arbejdet var usselt og dårligt lønnet. Uniformen var fra 1711 rød kjole.

Det var sådan et regiment Erich Kragh blev ung befalingsmand i. Vi ved ikke præcist, hvorfor han bliver overført fra Garden til Marineregimentet, men med hans hurtige forfremmelse og senere karriere, har der nok ikke været tale om nogen form for straf eller sanktioner, men han har nok været noget af en vildbasse eller hård hund, siden han havner i Marineregimentet, men det krævede også dygtige officerer at styre rebellerne i dette regiment. Marineregimentet skiftede senere navn til Bornholmske Infanteriregiment, og er nu nedlagt.

Dansk infanterist (fodfolket) på Frederik d. 4. tid

Tekst Jørgen Hansen, Redaktion Poul Erik Schreiber

Fortsættes i næste Persillekræmmer, hvor der også som bilag er et kort over Nordtyskland. Desuden litteraturhenvisninger.

ISSN: 2246-4581